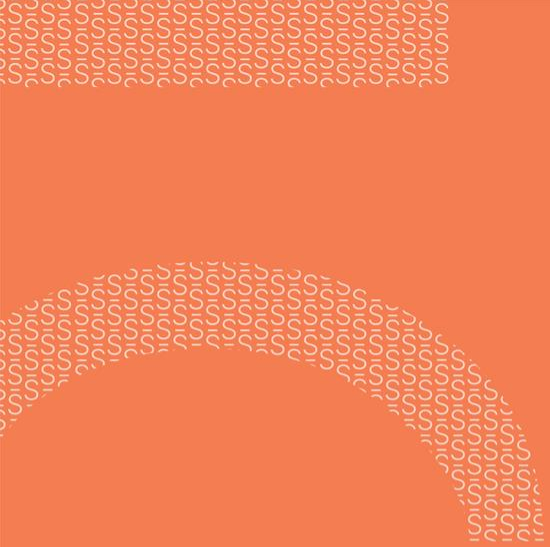

Kombinirano izobraževanje v poklicnem in strokovnem izobraževanju – element modernizacije PSI

Darko Mali

Center RS za poklicno izobraževanje

Brdo pri Kranju, 22. avgust 2024

Modernizacija poklicnega in strokovnega izobraževanja (PSI)

- Načela prenove izobraževalnih programov
- PSI v predlogu Nacionalnega programa vzgoje in izobraževanja (NPVI)
- Prenovljena izhodišča za pripravo izobraževalnih programov
- Izhodišča za pripravo katalogov znanja splošnoizobraževalnih predmetov
- V kompetence usmerjeno izobraževanje
 - Ključne kompetence (in skupni cilji)
 - Kompetenčno zasnovani izobraževalni programi
 - Didaktična priporočila
 - Usposobljenost za poklicno delovanje v središču
 - Sodelovanje šole in podjetij
 - Kombinirano izobraževanje, uporaba digitalne tehnologije
 - Kompetence učiteljev in ravnateljev

Pričakujemo zaton ali razcvet PSI?

Zaton?

– zato ker naj bi zaradi digitalizacije in polarizacije delovnih mest izgubljal pomen v primerjavi s splošnim in akademskim izobraževanjem

Ali pa razcvet?

– ker je znanje, ki ga zagotavlja PSI, bistvenega pomena za nadaljevanje gospodarske rasti in razvoja socialne države

Zaradi tega bo PSI v prihodnosti predstavljal hrbtenico vseživljenjskega učenja in se razširil tudi na višje ravni izobraževanja.

(CEDFOP: 2020. Vocational Education and Training in Europe 1995 – 2020)

Splošni trendi v Evropi

(CEDEFOP: 2023. *The future of VET in Europe: synthesis report.*)

- Institucije in strukture, ki podpirajo izvajanje PSI, se diverzificirajo in širijo, razvija se vse več oblik izpopolnjevanja in nadaljevalnega usposabljanja (vseživljenjsko učenje), veliko na višjih ravneh kvalifikacij (EQF 5–8)
- V večini evropskih držav se krepijo pluralne oblike izobraževanja (npr. Avstrija, kjer so 5-letni HTL programi zelo popularni ali Nemčija z razvojem oblik visokega dualnega izobraževanja, visoka šola – podjetje – poklicna šola, npr. v Švici pa se krepi distinktivno poklicno izobraževanje)
- Znanje, spretnosti in kompetence, ki jih ponuja PSI, se spreminjajo, skupaj s pristopi poučevanja in učenja, v šoli in podjetjih. Analize kažejo povečano osredotočenost na učenje, ki temelji na delu in je usmerjeno v prakso.
- PSI presega začetno pripravo mladih za vstop na trg dela. To ponazarja vedno večje število odraslih v začetnem PSI (na Danskem, Finskem, Islandiji in Irskem je v PSI vključena več kot 60% starejši od 20 let, v Sloveniji ta delež 22%). To sili institucije in sisteme, da poučevanje in učenje prilagodijo individualnim potrebam, s povečanim pomenom modularizacije, priznavanja predhodnega učenja in individualiziranih učnih načrtov.
- Razvijajoč se značaj začetnega PSI ter njegov spreminjajoči se odnos do nadaljnjega usposabljanja in visokošolskega izobraževanja zahteva ponoven razmislek o uveljavljenih oblikah usklajevanja in upravljanja. Medtem ko tristranski model usklajevanja in upravljanja trenutno podpira večino sistemov PSI, to ne velja pri prehodu na višje ravni ali pri nadaljnjem usposabljanju.

Načela modernizacije PSI

1. **Vseživljenjski in inkluzivni pristop**

- Povezovanje posameznih segmentov (začetno, nadaljevalno, NPK, neformalno, mikrodokazila...)
- Vključevanje različnih ciljnih skupin

2. **Socialno partnerski dialog** - Njegov razvoj postaviti v središče!

3. **Kakovost in kontinuiran razvoj** (državna raven, institucionalna raven)

4. **Odzivanje na potrebe gospodarskih sektorjev** (kompetence, zahtevnost, fleksibilnost ...)

- Poklicni standardi temeljijo na raziskavah in mednarodni primerljivosti

5. **Odprtost in prilagodljivost** izobraževanja

6. **Povezovanje izobraževanja v šoli in podjetjih**, tudi nadaljnji razvoj vajeništva

8. **Digitalizacija kurikulumov** - transparentnost in dostopnost tako nacionalnih kot šolskih izvedbenih kurikulumov

9. **Razvoj poklicne pedagogike in didaktike**: delovni procesi ter ključne kompetence v središču

10. **Profesionalni razvoj in ugled učiteljskega in mentorskega poklica**

PSI v Nacionalnem programu VI

- Krepi (na novo opredeliti) sodelovanje med ministrstvi in socialnimi partnerji
- Graditi enoten sistem PSI za mladino in odrasle
 - Urediti vključevanje in izobraževanje odraslih
- Krepi mehanizme učinkovite karijerne orientacije
- Krepi ugled in profesionalni razvoj učiteljev
- Krepi v kompetence usmerjeno izobraževanje in razviti poklicno didaktiko (vključiti jo v PA izobraževanje)
- Kakovost in sodelovanje med različnimi učnimi okolji
- Ustrezno urediti prehod diplomantov na univerzitetne študijske programe

Prenova izobraževalnih programov in katalogov znanja za splošnoizobr. predmete

- Vključevanje skupnih ciljev oz. ključnih kompetenc (s poudarkom na zelenem in digitalnem prehodu)
- Razmerja predmetnikov se ne spreminjajo
- Poenotenje strukture katalogov znanja
- 5 programov v 2024, drugi v 2026
- Katalogi znanja za SP v 2024 in 2025
- Začetek uvajanja s šol.l. 2026/27
- Druga faza prenove Izhodišč v 2025
- Projekt uvajanja programov v 2025
- Še drugi projekti

Kombinirano izobraževanje

Odgovor na uporabo digitalnih tehnologij pri učenju in poučevanju

Zasnova projekta KIPSI - <https://kipsi.si/>

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KOHEZIJO IN REGIONALNI RAZVOJ

Iceland
Liechtenstein
Norway grants

- Od navdušenja nad tehnologijo do njene premišljene rabe
- Učenje v skupnosti, učenje v mednarodni skupnosti
- Razvoj pedagoških pristopov ter inoviranje in preizkušanje
- Razviti video in digitalna učna gradiva

Delovni paket 2.1

**Razvojne šolskih
strategij**

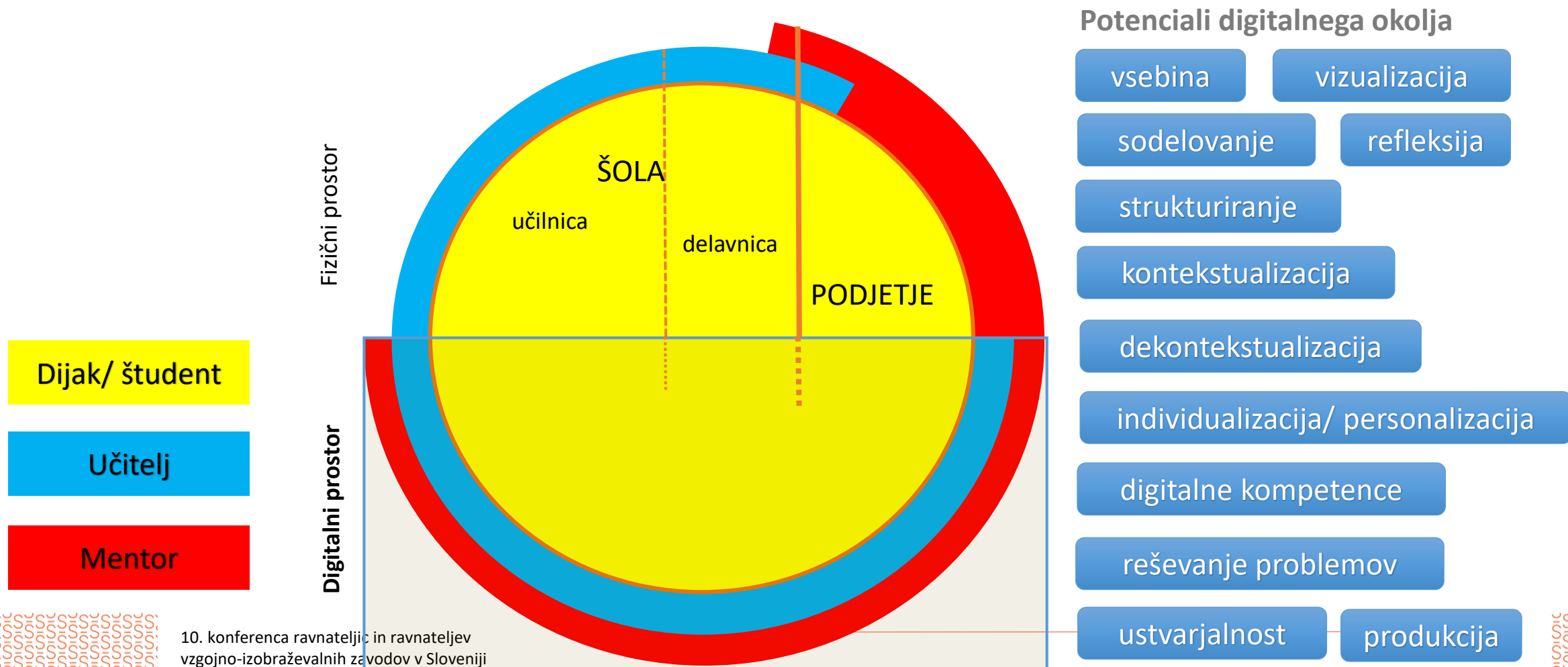
Delovni paket 2.2

**Pedagoški pristopi in
pilotiranje**

Delovni paket 2.3

**Video in digitalna
učna gradiva**

S kombiniranim izobraževanjem na premišljen način
povezujemo izobraževanje v tradicionalnih okoljih
z izobraževanjem v digitalnem okolju

Kako razumemo kombinirano izobraževanje (KI)?

- Premik od „tehnične“ opredelitve KI k **razumevanju pomena kombiniranih oblik za učenje in poučevanje** danes in jutri
- V KI dijak lažje prevzame odgovornost za lastno učenje, učitelj prevzema vlogo mentorja dijakom in člana učiteljskega tima
- KI omogoča lažji prehod predmetno zasnovanega pouka h kompetenčno, akcijsko naravnemu pouku
- KI lahko močno podpre diferenciacijo in individualizacijo izobraževanja

Pedagoški pristopi – usposabljanje učiteljev

<https://kipsi.si/aktivnosti/pedagoske-resitve/>

Opredelitev elementov KI ter pedagoških in digitalnih kompetenc učiteljev

Zbirka dobrih praks

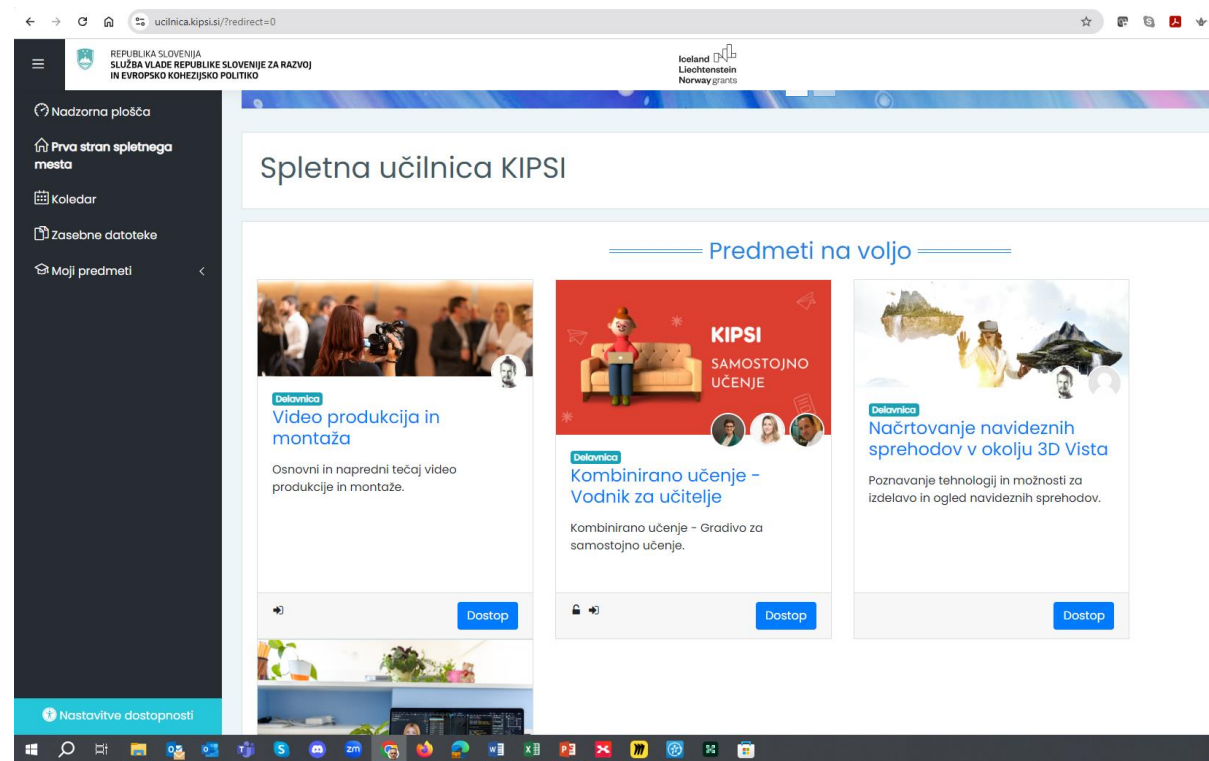
Evalvacija uvajanja KI s priporočili

Kombinirano učenje – vodnik za učitelje

<https://ucilnica.kipsi.si/>

- Uporaba IKT pri pouku
- Digitalne kompetence
- Modeli KI
- Načrtovanje KI
- IKT orodja za učitelje

Druge vsebine: Video produkcija in montaža, 3D Vista, Blender, 360 video produkcija, H5p, Interaktivni video

Video in digitalna učna gradiva

- **Razvoj lastnih gradiv** - <https://kip.si/aktivnosti/resitve-za-e-ucenje/>
 - Video, interaktivni video (strojništvo, gradbeništvo, domača obrt, frizer)
 - 360 interaktivni video (strojništvo)
 - AR (računalništvo, gradbeništvo)
 - VR (mediji)
 - Resna/ izobraževalna igra (elektrotehnika)
 - Pripovedovanje zgodb (turizem)
- **Uporaba učnih gradiv**
 - Obrnjeno učenje (priprava na timsko in problemsko delo v razredu)
 - Terminologija in temeljno znanje
 - Navodila za delo z orodji, varna uporaba orodij
 - Ponavljanje in poglobljanje
 - Večja samostojnost/ neodvisnost dijakov pri učenju
 - Predstavitev dokazov o učenju (dijaki)

Zaključki evalvacije

Skupne značilnosti (NO+IS+SI):

- Pozitiven odnos do kombiniranega izobraževanja – ki obeta izboljšanje učenja in poučevanja v PSI
- Sodelovano izvajanje (predvsem na šoli, pa tudi medšolsko in mednarodno)
- Izziv oblikovanja in načrtovanje učnega procesa
- Priljubljenost interaktivnih in naprednih digitalnih tehnologij
- Izboljšanje digitalnih kompetenc

Glavne razlike:

- Čas za načrtovanje in pripravo
- Uporaba predloge učne priprave
- Zaznani izzivi:
 - Slovenija: povezovanje elementov spletnega in neposrednega poučevanja (učnih aktivnosti, gradiv)
 - NO in IS: pedagoški vidiki poučevanja in priprav učnih gradiv

Priporočila za uvajanje kombiniranega izobraževanja

- Razvijte jasno **strategijo in načrt**, ki ga stalno izboljšujete
- Ocenite **pripravljenost dijakov**
- Vlagajte v **usposabljanje učiteljev**
- Vzpostavite jasne **smernice in predpise**
- Prednost dajte **aktivnemu učenju**, usposabljanju z izvajanjem delovnih procesov, delovnih in strokovnih izzivov
- Spodbujajte **avtonomijo in prilagodljivost** izobraževalnih ustanov
- Vlagajte v **tehnologijo in razvoj učnih gradiv**
- Stalno **spremljajte in vrednotite**

Hvala za pozornost!

Vabimo vas na letno konferenco projekta MoPSI!
V kompetence usmerjeno izobraževanje: vizija ali iluzija?

27. novembra 2024 v Ljubljani